

Юліяна й Дори, але ставить умову, відповідно до якої Цезаревич повинен зректися своєї національності, взяти прізвище Альбінського і стати вірним сином Польщі. На це офіцер-українець відповідає: *«Як за часів Вишневеччини і Четвертинських, щоб густіше обтикувати палі українськими головами, пане завідателю».*

10. Також із рукопису було вилучено велику кількість дрібніших, але дуже важливих деталей. Так, завідатель Альбінський, вражений повідомленням про катастрофу потяга, внаслідок якої загинув наречений Дори, зізнається, що через нього, Альбінського, покінчив із життям Юліян Цезаревич-дід.

Отже, під час підготовки до друку повного тексту «Апостола черні» за його рукописом (980 стор.) вдалося повністю відновити вилучені фрагменти, виправити помилки, текстові неточності й недоречності, допущені у львівському виданні роману 1936 р. Це дало змогу глибше зрозуміти справжню суть творчого задуму письменниці, її поглядів на майбутнє України як самостійної держави.

Марія Крупа

ПРЕЗЕНТАЦІЯ ВИДАННЯ ПОВНОГО ВАРІАНТА РОМАНУ ОЛЬГИ КОБИЛЯНСЬКОЇ «АПОСТОЛ ЧЕРНІ»

Останній і єдиний роман Ольги Кобилянської «Апостол черні» мав довгу і складну дорогу до українського читача. У ньому авторка виклала свої роздуми про долю народу й України, шляхи здобуття Української незалежної держави та ролі в цьому процесі кожного її національно свідомого громадянина. У ньому

свідомо лишала свій заповіт українському народові: як здобути свою державу, як її збудувати й уберегти. У ньому востаннє письменниця «різьбила» типи-моделі, які ту державу мають здобути, творити і зберегти: священника о. Захарії, сумлінного ремісника Максима Цезаревича та «апостола меча» — Юліяна Цезаревича. На думку Ольги Кобилянської, молитва, праця і меч — запорука Української держави.

Уперше частина роману була опублікована в журналі «Нова Україна» у 1926–1928 роках. Через 10 років твір зі значними скороченнями вийшов у Львові у Бібліотеці «Діла» у двох томах. Це викликало велике невдоволення авторки, однак саме цей варіант послужив основою для майже всіх наступних передруків роману — у Тернополі, у Львові, у Чернівцях.

Природно, що за радянських часів роман був заборонений: на філології в університетах не студіювався, звичайно, і науково не був аналізований. Н. Томашук згадує у своїй монографії про цей твір як композиційно невдалий.

У 1992 році в Інституті української мови АН України 30 червня було захищено кандидатську роботу «Мовленнєва структура образу автора в творчості Ольги Кобилянської» (автор — Марія Крупа). Опоненти логічно ставили питання: чи аналізовано в науковому дослідженні роман «Апостол черні»?

Наша відповідь була короткою: Ні, оскільки тексту роману немає ні в бібліотеках, ні в приватних колекціях.

Подальшому розгортанню подій послужив щасливий випадок. Під час засідання Товариства української мови п. Ольга Корчевська (дівоче прізвище — Кекіш) зізналась, що у них в родині є загублений роман «Апостол черні». Зберегла книгу

родичка п. Ірина Бас. Коли сім'ю вивозили на Сибір, п. Ірина найцінніші книжки поскладала в куферок (ящик) і закопала під грушею. Через 10 років, після повернення із заслання, куферок викопали, тому книжки збереглися.

Так ця, під землею збережена книжка, стала базою для публікації у 1994 р. роману «Апостол черні» у видавництві «Збруч», перевидання здійснено у 2022 р. у видавництві «Підручники і посібники». А здійснити видання повного варіанта із посторінковим тлумачним словником дав змогу 10-томник Ольги Кобилянської, присвячений її ювілею. Вдячність та пошана чернівецьким науковцям — проф. Володимиру Антофійчуку та старшій науковій працівниці Чернівецького літературно-меморіального музею Ольги Кобилянської Юлії Микосянчик.

Святослав Крупа

ПРО РОБОТУ НАД ІЛЮСТРАЦІЯМИ ДО РОМАНУ «АПОСТОЛ ЧЕРНІ»

Мені виповнилося 14 років, коли я працював над ілюстраціями до роману «Апостол черні» Ольги Кобилянської. Це був цікавий досвід читача і можливість маляра створити зорові образи до прочитаного.

Звичайно, кожен читач уявляє собі дійсність по-своєму. А ілюстрації — лише погляд художника. І це мій маленький внесок у розвиток української книги.

Зараз ми наочно бачимо, який великий сенс має слово. Окупанти, які приходять на нашу землю, в першу чергу борються